

T À N D E M
edicions

Cendrellós Mendrellós, saltejador de camins

Neus Carañana

Il·lustracions: Eva Garcés

Aquesta història que ara us contaré va esdevenir ja fa molts anys al poblet de Sollana, on els dies d'hivern fumejaven les blanques ximeneres assenyalant que les llars eren enceses, i a la primavera, els camps del voltant l'impregnaven d'una suau aroma de flor del taronger. Allí vivien, feliços, Nelo i Marieta, un matrimoni encisador que, de tan enamorats com estaven, no sabien que fer-se l'un amb l'altre.

Ell treballava un tros de terra que tenien a la partida de Paretas, no lluny de la seua modesta llar.

Anava tots els dies amb Sultana, una haca jove i valenta que l'ajudava en totes les faenes del camp; tant la feia llaurar i garbejar com carregar els fruits de les collites.

Anaven passant a força del treball de Nelo i també de Marieta, que, moltes vegades, després d'acabar la faena de la casa també l'ajudava. Quan venia el bon oratge, ella tots els dies li portava el dinar al camp. De camí, ja sentia l'ardent veu de Nelo:

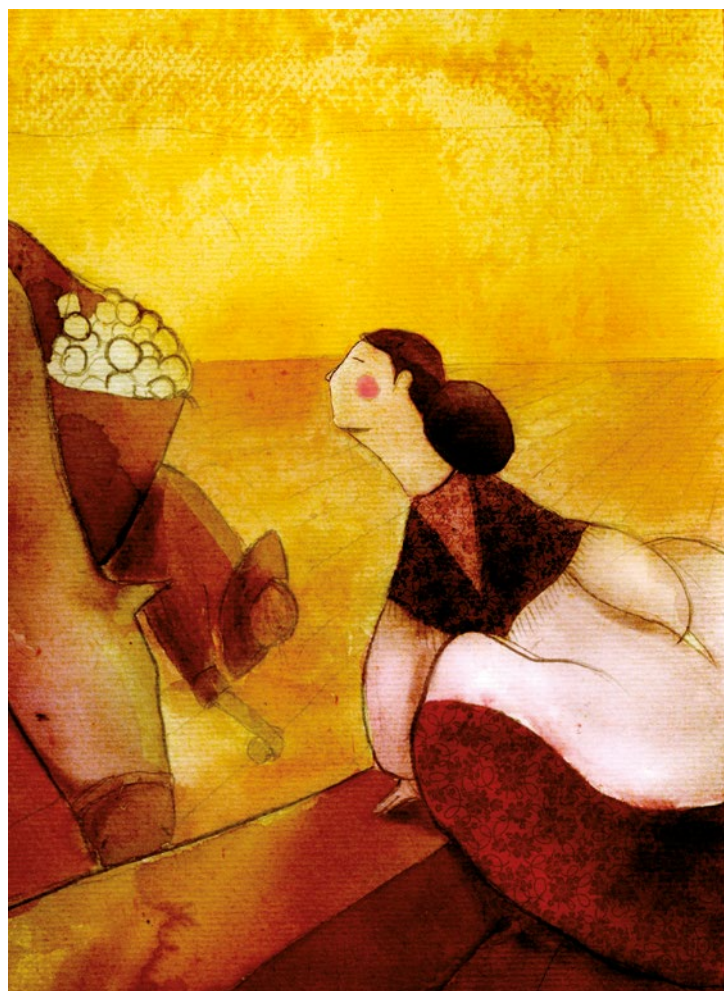
—Arri haca Sultana!

O també:

—Sooooo... haca! —amb veu més assossegada.

Marieta, d'un bon tros lluny cridava Nelo amb el semblant somrient i el braç enlairat, fins que feia cap al lloc on ell estava i s'estrenyien en una forta abraçada. Al migjorn, quan el sol assolía el punt més alt al cel, els dos, asseguts a la brossa tova del marge, començaven a dinar de bona gana. Tot seguit, descansaven una estona i després... una altra vegada al solc, fins que el sol del capvespre començava a desaparéixer per ponent.

Així passaven els dies i, per augmentar més —si és que això era possible— la seua felicitat, nasqué un xiquet, el qual, perquè era el primogènit i per no llevar el nom del pare, tal com mana la tradició, anomenaren Nelet.

L'any següent, Marieta, enmig de l'alegria de tots, va tindre un segon fill, al qual posaren de nom Joan.

Els dos germans creixien feliços com peixos en l'aigua. En passar cinc anys, arribà un nou germanet, un xiquet molt bonic, que va nèixer a la primavera i que va ser rebut per tota la família com un regal de Déu. Tots estaven molt contents amb l'arribada del menut, però, ara, Nelo i Marieta sabien ben bé el que allò suposava: havien d'anar estrenyent-se el cinturó cada vegada més, ja que ara s'afegia una altra boca per a alimentar a les quatre que ja n'eren. D'allí endavant, no podrien parar-se en brosses, haurien d'espavilar i treballar de valent.

A mesura que anà passant el temps, els dos grans s'havien convertit en dos xicots forts, de bona

soca, com son pare. Joan ja tenia tretze anys i Nelet havia fet els catorze.

Potser per la poca diferència d'edat, els dos germans eren carn i ungla, estaven molt ben avinguts i sovint mantenien converses llargues, unes vegades sobre les seues coses i unes altres sobre assumptes més importants relacionats amb la marxa de la família.

Tots dos estimaven molt el més menut. No se sap amb certesa com li deien al xicotet de la casa, però com que acostumava a jugar amb la cendra de la llar amb una navalleta que sempre duia a la butxaca dels pantalons, tots el coneixien amb el nom de Cendrellós Mendrellós.

El xiquet, per a l'edat que tenia, era menut d'estatura, i bastant sovint la mare li deia que no creixia per les picardies que feia. Tenia els ulls grans i vius, amb la mirada resplendent com una fosca nit estrelada. De cabells morens i pell daurada pel sol mediterrani, Cendrellós era inquiet com una oroneta, era simpàtic i tenia bones xarrades; per això, tots al poble el volien amb una

estima peculiar, malgrat les diableries que de vegades solia fer per a gastar bromes.

De joguets, com aquell que diu, no en tenia cap, si no era algun heretat dels germans, però pel seu temperament enginyós i despert tenia una facilitat natural per a fabricar-se'ls ell mateix. Això li resultava més distret i divertit, i era la millor manera de posar en pràctica la seua manya.

10

Però el que més s'estimava Cendrellós era vagarejar pels carrers del poble o anar per l'horta saltant séquies o guaitant a les boqueres per a observar i enxampar alguna sangonera.

Un dia, anant per l'horta que envoltava Sollana, va trobar una branca menuda que acabava bifurcant-se en dos, tal com la llengua d'alguns animals que de tant en tant ell veia serpentejar per les séquies. Al punt se li acudí la idea de fabricar-se un tirador amb la branca i una goma ampla. A part de la navalleta, de la qual mai no se separava, el tirador va ser el joguet més estimat, d'allò més divertit i eficaç en algunes situacions. De tant en tant disparava, però “sense tirar a tocar”,

alguna pedreta redona als pardalets que es paraven als fils de la llum, i això ho feia, segons la seua versió, perquè no els enganxara el corrent i evitar, així, que quedaren socarrats.

Amb la navalleta gaudia remonent les cendres de la llar quan estava apagada i es feia tot brut de màscares fins als ulls. Havia d'estar a l'aguait, perquè si la mare el guipava, el bonegava ben bonegat. Ella ja estava farta que li donara tanta faena, i no pensava canviar-li la roba cada vegada que a ell li passara pel cap remoure la cendra. Això podia costar-li algun baticul, si no s'afanyava a espolsar-se bé abans de ser descobert per Marieta.

Alguna vegada espantava les dones del veïnat amb qualsevol granota confiada que es deixava atrapar per la seua ràpida maneta; però, de seguida, el xiquet els feia alguna carantoina i totes es posaven a riure:

—Ai Cendrellós, Cendrellós, quin dimoni que estàs fet! —deia una.

—No la penses que no la fas —afirmava una altra.

—Pillet, pillet! Que les fas de tots els colors! —
exclamava una tercera.

I així acabava tot.

Jugar pels arrossars, tant acaramullats com estaven de granotes després de la sega, era d'allò més divertit; les perseguia en els seus salts, i tirant-se bacs entre les garbes de restoll per a atrapar-les aconseguia fàcilment fer-ne un saquet i dur-lo a la mare. Marieta feia per a tots una bona sopa amb les anques tan blanques i tendres.

Després d'un dia de pluja, també solia anar Cendrellós amb els germans a fer caragols. Tots eren bons: vaquetes, moros o avellanencs i estaven deliciosos en suquet, en la paella o en l'arròs caldós.

Moltes vegades espigolaven pels camps tot allò que donava el temps, taronges a l'hivern o melons a l'estiu, la qüestió era anar tirant.

“Qui sembla, collir espera”, diu el refrany, però aquell any, arran dels mals oratges, de les pluges fortes i de les pedregades, les collites escassejaren i la família es va veure obligada a passar-les estretes.

Una vesprada, els dos germans grans estaven asseguts al terra, vora la portella de la casa, i veient-se a soles, començaren una de les seues converses acostumades. Nelet va dir:

—Mira, Joan, jo, tot és calfar-me el cap a buscar la manera de poder alleugerir els nostres pares; ho necessiten a més no poder. Pense que ha arribat l'hora d'anar-nos-en pel món en busca de fortuna; després, tornarem a casa i l'oferirem als nostres pares i al nostre germanet, que encara és menut.

Joan no va dubtar a fer costat al germà gran:

—Estic d'acord amb tu, però, de moment, ningú no ha de saber el que pensem fer. Esperarem fins que aquesta nit, a l'empara de les ombres, trobem l'ocasió d'abandonar la casa.

—Bé, ara, si et sembla bé, podem escriure unes lletres —va proposar Nelet.

Sense perdre punt, agafaren un tros de paper d'estrassa de l'armari de paret i tots dos pujaren a la cambra de dalt i començaren a escriure una nota breu en la qual explicaven la seua marxa.

Benvolguts pares:

Pel benestar de la nostra família, hem decidit marxar en busca de fortuna. Tant si la sort ens acompanya com si es mostra contraria, d'ací a un any tornarem a la nostra benvolguda llar.

No patiu per nosaltres, ens anirà bé.

Esperem trobar prompte faena, que les coses isquen com nosaltres volem i tot siga de gran ajuda.

Els vostres fills

Nelet i Joan

Els dos germans estaven confiats, perquè no sabien que, mentre ells parlaven, una personeta escoltava tota la conversa.

Després d'assabentar-se dels plans de Nelet i Joan, Cendrellós va pujar d'amagat a la cambra i trobà la nota plegada damunt la còmoda. Girà la vista al darrere, per fer una ullada i assegurar-se que ningú no l'havia seguit. El que pensava fer es desbarataria si el descobriren amb la nota a la mà. Tot seguit, intentà llegir-la, però la veritat era

que encara no tenia molta fluïdesa en la lectura, i entre això, la poca llum que entrava de fora i la presa que tenia perquè no volia entretindre's molt, va pensar:

“Ni falta que em fa llegir la nota. De tota manera, estic d'acord en tot el que ells diuen.” I a continuació va agafar la llapissera i va afegir el seu nom al costat d'on l'havien escrit els germans. Tot seguit, va plegar el paper, el va deixar tal com se l'havia trobat i va eixir volant de la cambra.

Passada la mitjanit, aprofitant que tots dormien, els dos germans baixaren de dalt la cambra a la planta baixa. Cendrellós ho havia fet abans. Havia baixat les escales a les palpentres i feia ja una estona que els esperava amagat entre els plecs de les llargues cortines que penjaven a l'entrada de la casa, des del sostre fins a quasi tocar terra. Per no despertar ningú, els dos grans eixiren silenciosament i, tot seguit, s'encaminaren als afores del poble. Al darrere, amb molta prudència, es podia distingir una silueta menuda que portava un far-dell com a únic equipatge.